

Kulturstyrelsens årsmøde 2015 - Strategiske pejlemærker for folkebiblioteker

Introduktion til kerneopgave og mulige strategiske pejlemærker

Læsevejledning: Den definerede kerneopgave er fremhævet i overskriften. De mulige strategiske pejlemærker fremgår under kerneopgaven.

1. Biblioteket skal formidle og gøre information og viden tilgængelig

Bibliotekerne skal fremme uddannelse, oplysning og kulturel aktivitet ved at udvælge og tilgængeliggøre viden og information – men i den digitale verden er alt anderledes end tidligere. Den digitale verden revolutionerer mulighederne for formidling og adgang til viden og kulturtilbud, og udviklingen accelererer eksponentielt. Det er bl.a. kendetegnende, at borgerene i stigende grad tilvænnenes brugervenlig og personaliseret adgang til viden og kulturtilbud via globale, kommercielle tjenester. Udviklingen peger på, at folkebibliotekernes angivelser af veje til viden i en digital tidsalder skal understøtte borgernes og samfundets behov på nye måder, der løbende forholder sig til den digitale verden.

Udbygge opsøgende formidlings-, betjenings- og vejledningsformer

Borgernes forhold til biblioteket har ændret sig, og en række målgrupper kommer ikke så ofte på biblioteket. Biblioteket skal formidle og gøre viden tilgængelig for hele befolkningen, derfor kan bibliotekerne med fordel prioritere opsøgende indsatser og møder med borgeren i andre situationer end i bibliotekets fysiske rammer, ligesom der også kan afprøves nye formidlings- og vejledningsformer, der er afstemt bibliotekernes demografiske opland samt økonomiske og ressourcemæssige vilkår.

Prioritere digitale muligheder og adgang til ny teknologi og nye medier

Når markedet ændrer sig og nye medier kommer til, bør bibliotekerne stille materialer til rådighed, der afspejler denne diversitet. Folkebibliotekernes muligheder og vilkår er grundlæggende anderledes end de kommercielle aktørers, både hvad angår formidlingsmuligheder og tilgængeliggørelse. Det gælder e-bøger, nye litterære formater, musik og andre medieformer. Biblioteket spiller som alment tilbud en stor rolle i befolkningens frie og lige adgang - inklusive e-bøger og nye medieformer. På musikområdet har brugsmønstret f.eks. ændret sig radikalt, og bibliotekerne bør overveje, på hvilken måde de kan stille et musikformidlingstilbud til rådighed for at opfylde formålet om at fremme kulturen ud fra kriterierne om alsidighed, kvalitet og aktualitet.

Samtidig stiller udviklingen i stigende grad krav til borgernes teknologiske evner for at kunne mestre og deltage på lige vilkår i samfundet. Internationale undersøgelser fra OECD (PIAAC-undersøgelsen fra 2014) viser, at danskerne halter bagefter på it-kompetencer, hvilket bibliotekerne kan imødegå ved at prioritere digitale muligheder og adgang til ny teknologi.

Fremme borgernes analytiske tilgang til information og viden

Der ses store potentialer ved, at folkebibliotekerne, som en del af formidling og adgang til information og viden, i et helhedsorienteret informationsperspektiv understøtter udvikling af borgernes informationskompetencer, herunder informationssøgning, digital adfærd og kildekritik. Bibliotekerne kan bidrage til at fremme borgernes digitale dannelse og via forskellige tiltag synliggøre relevant information og viden, og knytte forbindelser til eksisterende viden. Bibliotekerne kan bl.a. være med til at skabe overblik over tilgængelige offentlige data, således at disse kan udnyttes af den enkelte borger, mellem borgere og til gavn for samfundet.